

De kwaliteit van Nederlandse economische onderzoekers

van Dalen, H.P.

Published in:

Economisch Statistische Berichten: Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer

Publication date:

1994

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Dalen, H. P. (1994). De kwaliteit van Nederlandse economische onderzoekers. Economisch Statistische Berichten: Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer, 79(3990), 1168-1171.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

De kwaliteit van Nederlandse economische onderzoekers

De economentop van ESB meet het aantal citaten. Is het ook mogelijk een ranglijst op te stellen waarin kwaliteit gemeten wordt?

De Nederlandse economen top-30 van ESB en de economen top-20 van het weekblad *Intermediair* worden ieder jaar met gemengde gevoelens ontvangen. Het streelt de ijdelheid van degenen die in de top staan en het steekt weer anderen die helaas in de top ontbreken. Critici maken bezwaar tegen het feit dat kwaliteit in het geval de *Intermediair* top-20 gelijk staat aan de productie van artikelen in prestigieuze tijdschriften, en in het geval van de ESB top-30 wordt kwaliteit gelijk gesteld aan de hoeveelheid citaten die men vergaart met het schrijven van artikelen en boeken. Het eerste bezwaar is dat deze lijsten niet duidelijk maken of iemand een originele denker is of niet. Op deze wijze blijft de vraag of dergelijke lijsten nu de kwaliteit van economen meten een oneindig welles-nietesspelletje. Het tweede bezwaar is dat de lijsten gedragsveranderingen oproepen die een bevordering van de wetenschap kunnen hinderen, omdat het modieus en oppervlakkig onderzoek in de hand kan werken. De prikkels die van dergelijke lijsten uitgaan blijven namelijk niet beperkt tot een aange- name of bedorven kerst. Tegenwoordig kan een rangnotering ook van invloed zijn op het toekennen van fondsen, promotie of een erkenning als onderzoeksschool.

In dit artikel wil ik onderzoeken of de economenranglijsten een goede indicatie zijn van de kwaliteit van de bijdragen van Nederlandse economen. Daartoe maak ik een eigen ranglijst, die het wetenschappelijk belang van publikaties poogt te meten. In tegenstelling tot de bestaande ranglijsten die meten dat men schrijft, hoe vaak men schrijft en in welk tijdschrift, wordt hier een poging gedaan om te meten *wat* men schrijft.

Wat is fundamenteel?

Een ranglijst die de kwaliteit van economen poogt te meten moet gebaseerd zijn op maatstaven voor het fundamentele karakter van economisch onderzoek. Het summum van importantie is natuurlijk wanneer een wet, een statistische toets of een model naar een onderzoeker wordt vernoemd. Een beperkt aantal Nederlanders komt die eer toe: de 'wet' van Verdoorn, Koyck-vertragingen, de Theil-coëfficiënt en de Parade van Pen. De mindere goden zullen echter op een andere manier hun eeuwigheidswaarde moeten bewijzen. Er bestaan verschillende methoden om het belang van een publikatie te bepalen. Een directe methode is om economen in hun verschillende rollen als onderwijzer, onderzoeker en beleidsadviseur te enquêteren en te vragen naar de belangrijkste economen of artikelen en boeken. Dat dit subjectieve elementen met zich meebrengt lijkt onontkoombaar. Zo vroegen Klamer en Colander aan Amerikaanse promovendi welke econoom zij het meest respecteerden¹. Chicago-promovendi vonden Robert Lucas vanzelfsprekend de beste en de Stanford-promovendi vonden hun 'eigen' Kenneth Arrow de beste econoom.

Een indirecte, meer objectieve methode is om het aantal citaten per publikatie te tellen. De belangrijkste eigenschap van een fundamentele publikatie is immers dat deze een wijdverspreide invloed heeft op economen, zowel onderzoekers, onderwijzers als beleidsadviseurs. De vraag is echter waar de citatengrens ligt, om een publikatie als fundamenteel te kunnen bestempelen. In dit artikel verlaat ik mij op de empirische bevindingen van Holub, Tappeiner en Eberharter (HTE)². Zij hebben de belangrijkste artikelen op het terrein

van de economische groeitheorie trachten te bepalen door allereerst alle artikelen te noteren die geciteerd werden in overzichtsartikelen, leerboeken en geredigeerde readers. Aangehaald worden in dit soort media betekent immers, dat de publikatie als baanbrekend of verhelderend wordt gezien. HTE deelden 2681 artikelen, uit een steekproef van 46 internationale tijdschriften, in naar het aantal citaten vergaard tussen 1939 en 1986. Vervolgens vergeleken zij beide datasets van artikelen en kwamen zij tot de conclusie dat de grens van 30 citaten een goede scheidslijn is om te bepalen of een artikel fundamenteel is of niet.

Van de totaal geproduceerde hoeveelheid artikelen bleek dat 44% van de artikelen nooit werd geciteerd. 1,8% (exclusief zelfreferenties) bleek belangrijk en werd minstens dertig keer geciteerd. De onderzoekers komen uiteindelijk tot een 'wet' van belang: de fundamentele artikelen (X_{30}) vormen de wortel van het totaal aan geproduceerde artikelen in een onderzoeksgebied (X_t),

$$X_{30} = \sqrt{X_t}$$

Voor de groeiliteratuur gaat deze wet bij benadering op:

$$X_{30} = 0,91 \cdot X_t^{0,54}$$

HTE hebben de relatie niet alleen onderzocht voor artikelen met een 30-citaten grens, doch ook voor 'fundamentele' artikelen met een lagere en hogere grens, variërend van 5 tot en met 90 citaten. Over het algemeen kan men concluderen dat de groei van het aantal fundamentele artikelen in iedere citatenklasse kleiner is dan de groei van de totale productie van artikelen. Om de robuustheid van deze wet te testen hebben HTE de steekproef van tijdschriften verkleind tot een vijftal toptijdschriften³. Ook voor deze toptijdschriften gaat de wet

1. A. Klamer en D. Colander, *The making of an economist*, Westview Press, Boulder, 1990.

2. H.W. Holub, G. Tappeiner, en V. Eberharter, The iron law of important articles, *Southern Economic Journal*, 1991, blz. 317-328.

3. Te weten: *American Economic Review*, *Econometrica*, *Journal of Political Economy*, *Quarterly Journal of Economics*, en *Review of Economics and Statistics*.

van fundamentele artikelen op, hetgeen een indicatie is dat belangrijke artikelen niet noodzakelijk in (Amerikaanse) toptijdschriften verschijnen.

De belangrijkste Nederlandse economen

De vraag wie de economische wetenschappen fundamenteel heeft beïnvloed hangt in de onderhavige opzet af van het aantal belangrijke publikaties (publikaties die 30 maal of vaker worden geciteerd) dat een auteur op zijn of haar naam heeft weten te schrijven. Tabel 1 presenteert de volledige lijst van in Nederland (en de vroegere koloniën) geboren economen, werkzaam in binnen- en buitenland, levend en overleden, die ooit een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de internationale economische wetenschap. De lijst heeft betrekking op de publikaties van de auteurs die tussen 1966 en 1993 zijn geciteerd. Zelfreferenties en boekbesprekingen zijn uitgesloten van deze telling en herdrukken en vertalingen van boeken worden slechts als één publikatie genoteerd. In tegenstelling tot de meeste citatielijsten tellen co-auteurs ook mee in deze ranglijst. Voor de individuele publikaties is namelijk nagegaan of er sprake was van Nederlandse co-auteurs. Dit laatste introduceert meteen een element van onzekerheid indien een Nederlandse econoom gezamenlijk met een relatief onbekende buitenlander publiceert: de SSCI telt namelijk slechts de eerstgenoemde auteur van een gezamenlijk artikel. Aan de hand van gedenkboeken, handboeken, bundels met verzameld werk, artikelen over het oeuvre van de belangrijkste economen en overzichtsartikelen is gepoogd volledigheid na te streven door ook gezamenlijk geschreven publikaties mee te tellen in de ranglijst. Auteurs van gezamenlijk geschreven publikaties krijgen, gelijk de telling van Intermediair, $2/(n+1)$ punten per artikel, waarbij n het aantal auteurs aangeeft. De ranglijst is samengesteld op basis van de laatste kolom die het totale (gewogen) puntenaantal per auteur aangeeft.

De Nederlandse Amerikanen en die ene Nederlandse Engelsman,

4. Het betreft de boeken *Economic forecasts and policy*, 1958; *Economics and information theory*, 1967; en *Principles of econometrics*, 1971.

Blaug, zetten de thuisgebleven Nederlanders op grote afstand. Theil, Blaug, Houthakker en Koopmans (1910-1985) blijven zelfs Tinbergen (1903-1994)

voor. De nummer één, Henri Theil, inmiddels bijna 30 jaar gevestigd in de Verenigde Staten, heeft zijn opleiding in Nederland genoten. Zijn doctorstitel verwierf hij in 1951 aan de Universiteit van Amsterdam en hij was in de periode 1956-1966 directeur van het Econometrisch Instituut van de Erasmus Universiteit. Theil is overigens niet alleen in het bezit van 21 fundamentele bijdragen, hij heeft ook drie zogenaamde 'SSCI citation classics' op zijn naam geschreven; publikaties die in de loop der tijd meer dan 270 maal geciteerd zijn⁴.

Het zal voor velen als verrassing komen dat de nummer twee, Mark Blaug, in deze lijst voorkomt. Blaug is in Den Haag geboren en de enige wetenschappelijke binding met Nederland was een verblijf aan het NIAS in 1983-1984. Hij heeft zijn fundamentele bijdragen te danken aan werk verricht op het terrein van de onderwijs-economie en de economische methodologie. De nummers drie en vier hebben wel degelijk hun opleiding in Nederland genoten: Hendrik Houthakker verwierf in 1949 zijn doctorandus-titel aan de UvA en Tjalling Koopmans rondde zijn proefschrift af in 1936 aan de Universiteit van Leiden. De nummer tien, Van der Kamp (1934-1991), heeft slechts zijn kandidaatsexamen aan de VU afgerond voordat hij naar Canada vertrok. Blaug, Buiter, De Leeuw en Wittink zijn de enige economen van de lijst die niet hun economie-opleiding in Nederland hebben gehad: Blaug rondde zijn proefschrift af op Columbia University, Bui-

Tabel 1. De Nederlandse economentop, 1966-1993

Auteurs (werkgever ^a)	Leeft.	Aantal	id.
	le publi-	publi-	gewo-
	katie	katies	gen
1. H. Theil (University of Florida)	28	21	18,67
2. M. Blaug (University of Exeter)	31	17	16,17
3. H.S. Houthakker (Harvard)	26	16	13,17
4. T.C. Koopmans (†) (Yale)	37	12	10,33
5. J. Tinbergen (†) (EUR)	36	10	9,00
6. W.H. Buiter (Cambridge University)	27	9	7,67
7. A.P. Barten (K.U. Leuven)	34	6	6,00
8. G.H. Hofstede (emeritaat RL)	39	6	5,67
9. F. de Leeuw (U.S. Dept. of Commerce)	35	6	5,00
10. J. van der Kamp (†) (Univ. of Guelph)	34	4	4,00
11. S. van Wijnbergen (UvA)	31	4	3,67
12. P. Nijkamp (VU)	31	3	3,00
J. Pen (emeritaat RUG)	29	3	3,00
14. J.S. Cramer (emeritaat UvA)	36	2	2,00
E.E.C. van Damme (KUB)	27	2	2,00
B.M.S. van Praag (UvA)	29	2	2,00
P.J. Verdoorn (†) (EUR)	38	2	2,00
18. J.C.G. Boot (SUNY, Buffalo)	26	2	1,67
J.R. Magnus (KUB)	30	2	1,67
H. Neudecker (UvA)	36	2	1,67
D.R. Wittink (Cornell Univ./RUG)	32	2	1,67
22. T. Kloek (EUR)	26	2	1,33
23. G.K. Boon (†) (TSF)	36	1	1,00
H.C. Bos (emeritaat EUR)	29	1	1,00
J.J. van Duijn (Robeco/UvA)	36	1	1,00
L.F.M. de Haan (EUR)	33	1	1,00
J.F. Kiviet (UvA)	38	1	1,00
A. Klamer (EUR)	31	1	1,00
J.J. Klant (emeritaat UvA)	57	1	1,00
J.P.C. Kleijnen (KUB)	34	1	1,00
L.M. Koyck (†) (EUR)	36	1	1,00
H. Linnemann (emeritaat VU)	35	1	1,00
B. Mandeville (†) (Londen)	44	1	1,00
J.J. Polak (IMF)	43	1	1,00
N.W. Posthumus (†) (UvA)	63	1	1,00
P. Rietveld (VU)	28	1	1,00
J. Spronk (EUR)	32	1	1,00
C.B. Tilanus (TUE)	30	1	1,00
P.P. Wakker (RL)	33	1	1,00
40. A.P.J. Abrahamse (CBS/EUR)	32	1	0,67
H.K. van Dijk (EUR)	32	1	0,67
C.J. van Eijk (emeritaat EUR)	36	1	0,67
C. Elbers (VU)	29	1	0,67
H. den Hartog (†) (CPB)	42	1	0,67
H.W. de Jong (emeritaat UvA)	52	1	0,67
Th. van de Klundert (KUB)	29	1	0,67
J. Koerts (EUR)	34	1	0,67
L.B.M. Mennes (EUR)	26	1	0,67
G. Ridder (VU)	27	1	0,67
J. Sandee (CPB)	40	1	0,67
H.S. Tjan (CPB)	43	1	0,67
52. H.M. Messer (†) (MMC)	35	1	0,50
H.W. van der Pol (manag. consultant)	50	1	0,50
J.G. Wissena (WG/Nijenrode)	38	1	0,50
55. L. van den Berg (EUR)	34	1	0,33
L.H. Klaassen (†) (EUR/NEI)	62	1	0,33
C.H.T. Vijverberg (Min. VROM)	38	1	0,33
Totaal aantal publikaties^b		158	

a. TSF = Technology Scientific Foundation te Noordwijk; WG = Wissena Group te Den Haag; MMC = Messer Management Consultancy.

b. Gezamenlijke publikaties van Nederlanders, zoals in het geval van Den Hartog en Tjan, tellen slechts eenmaal mee in de totaal-telling.

Tabel 2. Rangschikking naar generatie

Rang	Generatie				
	'10	'20	'30	'40	'50
1.	T.C. Koopmans	H. Theil	A.P. Barten	W.H. Buijter	S. van Wijnbergen
2.	P.J. Verdoorn	H.S. Houthakker	J. van der Kamp	P. Nijkamp	E.E.C. van Damme
3.	J.J. Klant	G.H. Hofstede	B.M.S. van Praag	J.R. Magnus	A. Klamer
	L.M. Koyck			D.R. Wittink	P. Rietveld
	J.J. Polak				P.P. Wakker

ter verwerfde zijn M.A. aan de universiteit van Cambridge en zijn PhD aan de universiteit van Yale, De Leeuw verwerfde zijn titel aan Harvard en Wittink aan Purdue University. De nummer zeven, Anton Barten, heeft zijn opleiding wel in Nederland genoten, namelijk zijn doctoraal aan de UvA en zijn doctoraat aan de Erasmus Universiteit (met Theil als promotor). Bovendien heeft hij een aantal jaren het CentER van de KU Brabant geleid.

Het zal bij menigeen verwondering wekken dat economen als Tinbergen en Koopmans, die baanbrekend werk hebben verricht, een lagere klassering bereiken dan Theil, Blaug en Houthakker. Dit is natuurlijk voor een groot deel het gevolg van het begin van de waarnemingsperiode, 1966, het jaar waarin de SSCI startte met haar turfwerk. Beide Nobelprijswinnaars zijn hun carrière begonnen in de jaren dertig, terwijl de meeste auteurs in het begin van een carrière hun meest belangrijke werken publiceren. Ondanks het feit dat Koopmans en Tinbergen ruim 30 jaar moeten missen in de berekening van de Nederlandse econometop komen zij toch tot een niet geringe produktie van 12 respectievelijk 10 belangrijke publikaties. Met een langere steekproefperiode zouden Tinbergen en Koopmans in de huidige opzet zeker 6 à 7 extra belangrijke publikaties verworven hebben. Een andere interpretatie van de hoge notering van Theil en Houthakker is dat zij de economische wetenschap over de periode 1966-1993 meer hebben beïnvloed dan Tinbergen en Koopmans. Theil en Houthakker zijn natuurlijk niet de minste economen die Nederland gekend heeft. Theil bezet bij voorbeeld de tweede plaats, achter Gary Becker, op een citatenranglijst voor economen die in de VS werken en Houthakker de 27ste plaats⁵. Een derde reden is dat het succes van het baanbrekende werk van sommige Nobelprijswinnaars tegen hen keert:

een bijdrage kan op een gegeven moment zo ingeburgerd raken in de economie dat men niet meer de bedenker van een methode of model citeert.

Voor de kenners van de ESB-lijst bevat tabel 1 over het algemeen geen onbekenden. Immers, auteurs die minstens 30 citaten per artikel halen zullen weinig moeite hebben met de ESB-drempel van 24 citaten. De lijst zal zich eerder kenmerken door de afwezigheid, die wellicht veel geciteerd worden door vakgenoten doch nimmer een aansprekende publikatie op hun naam hebben geschreven. Grote afwezigheid in tabel 1, vergeleken met de ESB top-30 uit het recente verleden, zijn bijvoorbeeld Bomhoff (Nijenrode), Fase (DNB), Kapteyn (KUB), Van der Ploeg (UvA) en Van Raaij (EUR). Vergeleken met de Intermediair-lijst is het aantal afwezige namen ook opvallend, hoewel deze lijst voornamelijk een lijst is van aanstormend talent; talent dat geacht wordt op z'n minst één fundamentele bijdrage te leveren. Toch wekt het verbaazing dat sommige economen zoals Bierens en Van der Ploeg, die in het recente verleden een nummer één-positie innamen, niet eens een rangnotering halen. Een toppositie in de Intermediair-lijst komt blijkbaar niet noodzakelijk overeen met het produceren van fundamenteel werk. De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat de vergelijking enigszins mank gaat, omdat we rijpe en groene economen op een en dezelfde ranglijst plaatsen.

Om een indruk te krijgen hoe de verschillende generaties van in Nederland opgeleide of (in het recente verleden) docerende economen hebben gepresteerd zijn in tabel 2 de nummers 1 tot en met 3 gerangschikt voor vijf generaties economen. Opvallend is dat alle nummers één van iedere generatie naar het buitenland zijn vertrokken. Toch is er enigszins sprake van een omgekeerde 'brain drain': Van Wijnbergen is naar Nederland teruggekeerd en Buijter streek in

het verleden in de zomermaanden in Groningen neer. Van de oudere generaties heeft Barten voor korte tijd in Tilburg de leiding van het CentER in handen gehad. Tinbergen is in deze rangschikking niet opgenomen omdat hij als enige van zijn generatie voor een ranglijstnotering in aanmerking komen. Van de generatie van de jaren zestig is nog niemand opgestaan die een bijdrage heeft geleverd die nu reeds als fundamenteel kan worden aangemerkt. Potentiële topers van deze generatie zijn Boot (UvA) en Van den Berg (VU). Een voorzichtige conclusie die men ook uit deze tabel kan afleiden is dat zich onder de jongere generatie economen (generatie '40 en '50) meer theoretici bevinden dan empirisch georiënteerde economen en ontwikkelaars van methoden en het omgekeerde zou men kunnen stellen voor de oudere generaties economen.

Succesfactoren

De ranglijst biedt ook een mogelijkheid om enige succesfactoren te onderscheiden. Een algemene wonderformule voor succes bestaat natuurlijk niet omdat, zoals Dixit het uitdrukt: "There are no sure-fire rules for doing good research, and no routes that clearly lead to failure"⁶. Hieronder volgt een persoonlijke inschatting van de factoren die fundamentele onderzoekers en hun werk tot een succes hebben gemaakt.

Publikatievorm

Economen die in het buitenland gepromoveerd zijn verliezen veel vaker dan de Nederlandse promovendus het tijdschrift als publikatievorm, respectievelijk 69% versus 45%. Nederlands opgeleide economen verliezen liever het boek als de verspreider van hun ideeën. Onder de tijdschriften blijkt *Econometrica* (22%) veruit het populairste tijdschrift te zijn, een status die het ontleent aan de hoge concentratie econometristen die Nederland heeft voortgebracht. Over het algemeen blijken toptijdschriften, de zogenaamde A-tijdschriften (volgens de meest recente criteria van de VSNU) betere verspreiders van funda-

5. M.H. Medoff, The ranking of economists, *Journal of Economic Education*, 1989, blz. 405-415.

6. A. Dixit, My system of work (not!), *The American Economist*, 1994, blz. 10-16.

mentele kennis dan de B- en C-tijdschriften: 66% van de fundamentele tijdschriftpublicaties verscheen in A-tijdschriften, 29% in B-tijdschriften en 5% in C-tijdschriften.

Afnemende meeropbrengsten

Indien men de individuele publicaties van de auteurs beziet kan men tot de voorzichtige conclusie komen dat de Nederlands economen hun beste artikelen alleen schreven: 75% van de publicaties werd zelfstandig geschreven. Dit werpt een interessant licht op de veel beoefende praktijk van moderne economen om samen een artikel te schrijven. Blijkbaar wordt er tijdens het schrijven van een gezamenlijk artikel of boek niet gelet op de originaliteit of leesbaarheid, en verschijnt er in veel gevallen een verdund produkt van wat men geschreven zou hebben indien men op zelf de pen ter hand had genomen.

Leeftijd

Tabel 1 bevat voorts nog enige informatie over de leeftijd waarop de Nederlandse economen hun eerste belangrijke publicatie het licht lieten zien. De top-10 economen van deze lijst waren gemiddeld 32,7 jaar oud (exclusief Tinbergen en Koopmans: 31,8 jaar) toen zij hun eerste fundamentele bijdrage leverden. Een vergelijking met de lager geklasseerde economen is een moeilijke zaak omdat onder deze groep economen ook potentiële top-10 economen bevinden (Van Damme, Klamer en Magnus) die het gemiddelde van deze groep naar beneden trekken. Een algemene waarneming is dat een 'jeugdige' leeftijd wel een noodzakelijke maar niet een voldoende garantie is voor een top-10 positie.

Toegepast en zuiver onderzoek

Een veelgehoord bezwaar onder economen is dat contractonderzoek of toegepast onderzoek slecht is voor het verloop van een carrière. Indien we terugkeren naar de ranglijst in tabel 1 dan valt op dat onder de opgesomde namen veel economen voorkomen die de weerbarstige economische praktijk niet hebben geschuwd. Theil was in de periode 1952-1955 als een medewerker verbonden aan het CPB; een plek waar hij wellicht zijn meest fundamentele bijdrage aan de econometrie heeft geleverd: de schattingsmethode 'Two-Stage Least Squares'. Voorts was Hout-

hakker ooit lid van de Council of Economic Advisers ten tijde van president Nixon, Tinbergen was directeur van het CPB, Pen is werkzaam geweest op het Ministerie van Economische Zaken, en Van Wijnbergen op de Wereldbank.

Eigenzinnigheid

Economen die zich buiten de platgetreden paden van het wetenschappelijk onderzoek begeven bezitten veelal een eigenzinnig karakter. Voor de top-20 van deze lijst staat deze eigenzinnigheid buiten kijf, en wellicht zijn zij dermate eigenzinnig geweest dat hun, in eerste instantie, onorthodoxe gedachtengoed pure orthodoxie is geworden. Onder de top-20 economen bevinden zich echter ook economen die binnen het keurslijf van het 'mainstream' gedachtengoed nieuwe ideeën naar voren hebben gebracht. Van die laatste groep zijn wellicht Buitier en Van Damme goede voorbeelden.

Het belang van onderzoekscentra

Het Tinbergen Instituut, de gezamenlijke onderzoeksschool van de vier universiteiten EUR, UvA, VU en RUL en het CentER van de KUB zijn voorbeelden van onderzoekscentra waar men een massa gegenereerd heeft zodat men enige synergie-effecten van het verrichte onderzoek kan verwachten. Op dit moment valt het moeilijk aan te tonen of deze centra ook daadwerkelijk fundamenteel onderzoek verrichten. In het verleden hebben echter het Econometrisch Instituut van de EUR en het CPB bewezen dat een dergelijke concentratie van wetenschappers zijn fundamentele vruchten af kan werpen. Het moet als een gunstig voorteken worden gezien dat de jongste talenten (de generatie vijftigers in tabel 2) Nederlandse onderzoekscentra als hun werkplaats hebben.

Evaluatie

De Nederlandse economenwereld is sinds een jaar of tien getuige van een redelijk hoge produktiviteitsgroei van de onderzoekers, zowel in termen van citaten als publicaties. De beoogde sfeer waarin men zijn leven aan de universiteit kan slijten als 'Prof. drs.' lijkt voorgoed tot het verleden te behoren. Aan de wetenschappelijke horizon van economen doemen echter andere problemen op.

Door een monomaane preoccupatie met produktie- en citatielijstjes wordt reproducerend en modieus onderzoek in de hand gewerkt. Door slechts naar uiterlijkheden te kijken bestaat het gevaar dat een irrelevante wetenschap ontstaat. Van tijd tot tijd is het daarom goed om die bewuste uiterlijkheden onder de loep te nemen. In dit artikel is getracht om het fundamentele karakter van Nederlands economisch onderzoek door middel van een (gewogen) citatieanalyse te meten. Het zal niemand verbazen dat grootproducenten zoals Theil en Tinbergen in de top-10 van belangrijke economen terecht komen. De vernieuwing die deze economenranglijst aanbrengt is dat de mindere goden beter op hun waarde worden geschat. Er zijn nu eenmaal economen die misschien één belangrijk idee in hun leven krijgen en dat netjes en rustig opschrijven zodat andere economen daar ook van kunnen profiteren. Er zijn echter ook economen die helemaal geen origineel idee bezitten doch behept zijn met de gave om andermans werk snel, kort en bondig uit te breiden, te reproduceren of toe te passen op een maatschappelijk probleem. De eerste onderzoekers vallen veelal buiten de boot voor een economenranglijst omdat het citaten en artikelen vergaren veel te langzaam gaat, terwijl de epigonen snel en makkelijk de ranglijsten beklimmen en daarmee wellicht overgewaardeerd worden. De 'publish or perish'-cultuur van de moderne universiteit moet geen bezwaar zijn voor de 'superstars' onder de economen, het is en blijft de vraag of het de 'starlets' veel goed doet. Gelukkig hebben sommige economen het nodige relativiseringsvermogen om hun hoge citaten- en publicatiescores op waarde te schatten, getuige een uitspraak van Van der Ploeg: "Kwantiteit zegt niks over kwaliteit. Ik moet mijn beste artikelen nog schrijven"⁷.

Harry van Dalen

De auteur is verbonden aan het Onderzoekcentrum financieel economisch beleid (OCFEB) van de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Tinbergen Instituut. Het artikel is een verkorte versie van het onderzoeksrapport *Measuring giants and dwarfs: assessing the quality of economic researchers*.

7. Interview in *Folia*, 23 augustus 1991.